

#3 TCP/IP – sieťová vrstva

referenčné modely - TCP/IP a RM OSI

- určené na popis architektúry, funkcionality – vrstiev, služieb a protokolov
- tu preberieme nasledovné dva modely:

RM OSI

- na popisovanie sietí a funkcionality je vhodný RM OSI, ale jeho protokoly sú skoro nepoužiteľné
- popisuje 7 vrstiev podľa SNA (aby nebol štandard IBM – 5vrstvový)
- výsledkom je to, že Data-link a Network layer sú preplnené, ostatné skoro nič nerobia
- v každej vrstve hovorí o error-control
- data security, encryption sú vynechané, rovnako network management
- service primitives sú interrupt oriented – nevhodné pre vyššie jazyky
- bol zvolený klasický komunikačný prístup, nie computer oriented (telefóny zvonia, computer nie), t.j. circuit-switched (connection oriented) a nie packet-switched (connectionless)

TCP/IP

- nevýhodou je to, že nedefinuje jasne services, interface a protocol (komplikácie pre výrobcov)
- nehovorí o prvých dvoch vrstvách – Physical a Data-link
- protokoly použiteľné a používané, na popis vrstiev nevhodný
- výskumná sieť ARPANET – sponzorovaná DoD
- TCP/IP reference model – 197 Cerf&Kahn

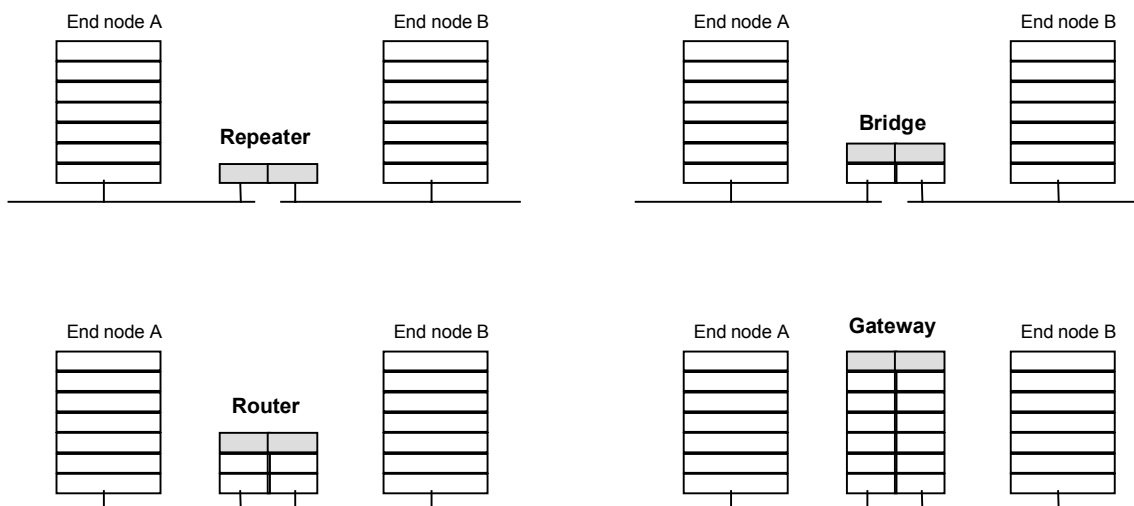
V ďalšom teda budú popísané reálne používané protokoly z TCP/IP stacku (z rodiny protokolov TCP/IP) a ako referenčný model použijeme RM OSI.

Potrebné pojmy:

- RFC - request for comment, spôsob vydávania dokumentácie k TCP/IP protokol suite
- internet - virtuálna sieť, vytvorená prepojením viacerých fyzických sietí
- TCP/IP internet - internet, ktorý na prepojenie využíva protokoly z rodiny TCP/IP
- Internet - konkrétna celosvetová sieť
- Protocol suite - rodina protokolov – pre každú vrstvu ich môže definovať niekoľko
- protocol stack - konkrétne vybraná zostava protokolov – pre každú vrstvu jeden

Internetworking

- prepájanie rôznych sietí
- môžeme prepájať na rôznych vrstvách

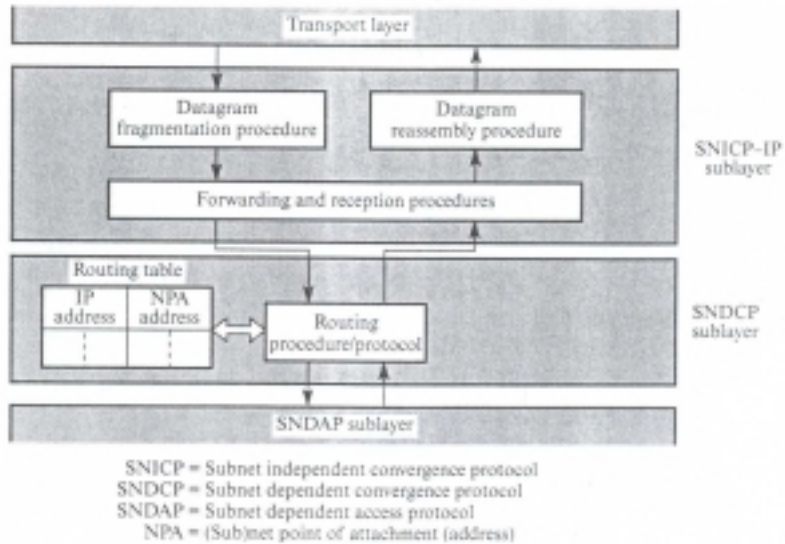

- teraz sa budeme zaoberať prepájaním na tretej, teda sieťovej vrstve
- budeme teda hovoriť o routoch, IP protokole (Internet Protocol)

- ďalej budeme hovoriť o TCP/IP internete, teda virtuálnej sieti, ktorá vznikne prepojením viacerých fyzických sietí pomocou IP protokolu
- táto (tretia) IP vrstva je teda spoločná pre všetky siete, a z pohľadu nad ňou sa teda všetky siete tvária ako rovnocenné

Sieťová vrstva

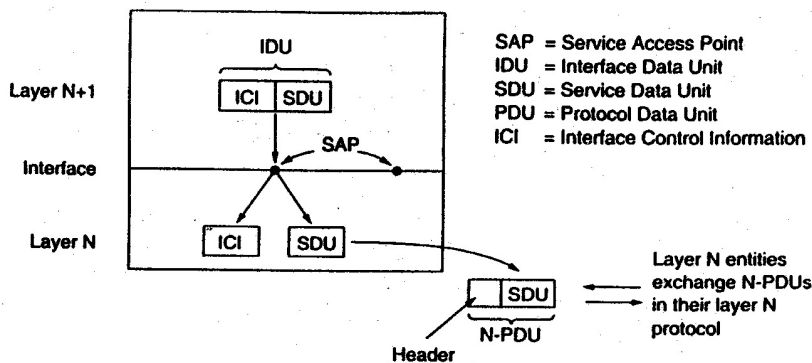
základné úlohy sieťovej vrstvy

adresovanie v sieťových vrstvách

každá vrstva potrebuje mechanizmus na určenie zdroja a cieľa – teda adresovanie

- pre každú vrstvu je definovaný tzv. Service access point
 - cez SAP sú sprístupňované služby
 - každý SAP predstavuje unikátnu adresu

IP sieťová vrstva

- základom je IP protokol – RFC 791, rok 1981
- požiadavky na sieťovú vrstvu – packet switching network based on connection less internetwork layer
- jej úlohou je vkladať pakety do ľubovoľnej siete a nechať ich nezávisle putovať do ich cieľa
- táto úloha je veľmi podobná pošte
 - rozsekám veľkú správu na menšie – zabalím do obálok
 - pošlem viacero obálok
 - tieto nemusia dôjsť
 - môžu prísť rôzne neskoro
 - môžu ísť rôznymi cestami

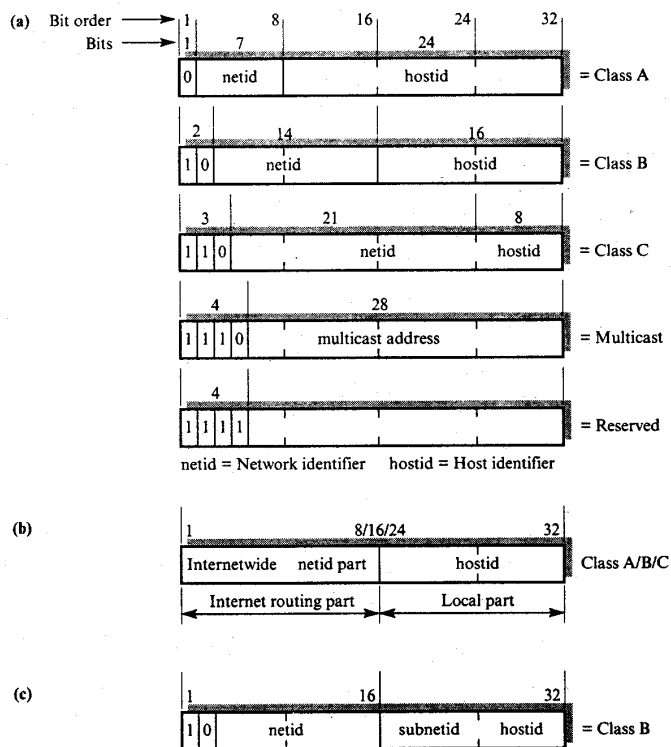
adresovanie v IP

- je potrebné, aby sa všetky druhy sietí prepájaných na 3. vrstve pomocou IP protokolu tváril rovnocenne

- je teda potrebné použiť jednotné adresovanie, všeobecne unikátne adresy nezávislé od typu konkrétnej fyzickej siete. Toto univerzálne adresovanie je v IP protokole realizované tzv. IP adresami.
- následne bude teda potrebné vykonať previazanie adres fyzickej siete s univerzálnymi (IP) adresami

IP adresovanie

- v IPv4 sú definované 32 bitové adresy, tzv. IP adresy

- každý host v TCP/IP má pridelenú 32-bitovú IP adresu
- niektoré stanice môžu mať pridelených aj viac IP adries – multihomed hosts alebo routre
- IP adresa v sebe zahŕňa adresu hosta, ale zároveň aj adresu siete (prvá časť adresy)

adresa siete

- IP adresa môže označovať ako hosta, tak aj konkrétnu sieť
- podľa dohody sieť adresujeme tak, že všetky bity na konci (v hostid časti) sú rovné 0
príklad: 01010101 00000000 00000000 00000000 (85-a sieť triedy A)

smerovaný (directed) broadcast

- všetky bity na konci – v hostid časti – sú rovné 1
príklad: 01010101 11111111 11111111 11111111

limitovaný (limited) broadcast

(local network broadcast address)

- je to broadcast na lokálnej sieti, bez potreby znalosti samotnej adresy siete (rovnako dobre funguje na všetkých sieťach)
- sú to samé 1-ky, t.j. *11111111 11111111 11111111 11111111*
- možné využiť pri start-up procedúre, kedy ešte nie je známa adresa siete (ani hosta samotného)
- tento broadcast sa samozrejme nešíri mimo sieť (to by bol dobrý kolaps)

Platí teda:

1-ky znamenajú „Všetky“

0-znamená „tento jeden konkrétny“

Dotted decimal notation

pri bežnej komunikácii sa nepoužíva zápis v dvojkovej sústave, používa sa zápis vo forme 4-roch desiatkových čísel oddelených bodkou,

napr. 192.168.123.12 (11000000 10101000 01111011 00001100)

špeciálne adresy

all 0s		This host ¹
all 0s	host	Host on this net ¹
all 1s		Limited broadcast (local net) ²
net	all 1s	Directed broadcast for net ²
127	anything (often 1)	Loopback ³

Notes: ¹ Allowed only at system startup and is never a valid destination address.
² Never a valid source address.
³ Should never appear on a network.

Nevýhody IP adresovania

- adresa označuje jednoznačne hosta, ale aj sieť – teda príslušnosť hosta k sieti. Pre routovanie je to dobrá vlastnosť, lebo routre nemusia držať vo svojich tabuľkách všetky adresy osobitne, iba adresu siete (ostatné si odmaskuje). Z hľadiska mobility je to však nevýhoda, lebo keď sa host premiestni do inej siete, tak si musí zmeniť adresu (alebo to obísť inak, nie je to však bez roboty:)
- keď napr. v sieti s adresou typu C narastie počet hostov cez 254, tak všetkým treba zmeniť adresy – resp. minimálne masku pri CIDR – čo spravidla vyžaduje zhodenie celej siete

Aby boli adresy na Internete jednoznačné, prideluje ich IANA (Internet Assigned Number Authority) Zápis adresy v binárnom tvare je Big endian style (most significant byte first) – t.j. niektoré počítače musia konvertovať (napr. Pentium:)

Rozšírenie pôvodného použitia adresácie

- pôvodne sa zdalo, že IP adresy, resp. priestorov bude dosť – ale rýchlo sa „minuli“ (hlavne A, a už aj B triedy)
- triedy, a teda aj masky boli napevno dané prefixom
- adresa obsahuje sieťovú časť (jej veľkosť je daná typom) a potom časť pre označenie hosta (adresu hosta v danej sieti). Routre držia u seba tabuľku s adresami sietí. Cieľovú adresu, pre ktorú chcú nájsť odchodzí interfejs jednoducho odmaskujú (vynásobia ju binárne s maskou, t.j. z časti pre hosty urobí nuly, a máme adresu siete) a následne len porovnávajú s tabuľkou
- každý systém, ktorý má pridelený určitý adresný priestor, si môže robiť s adresami čo chce, pokiaľ to z vonku zostane neviditeľné.

Ako teda možno zdieľať adresy z rovnakého priestoru medzi viacerými sieťami?

Transparent router

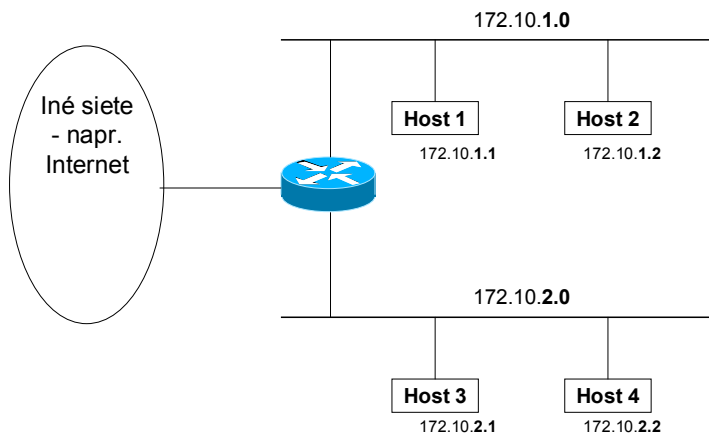
- jeden router multiplexuje viacero sietí do jednej tak, že tieto o ňom ani nevedia
- táto technika má veľa nevýhod, funguje iba na veľkých priestoroch, na samotný transp. router nefunguje ping, snmp...

Proxy ARP

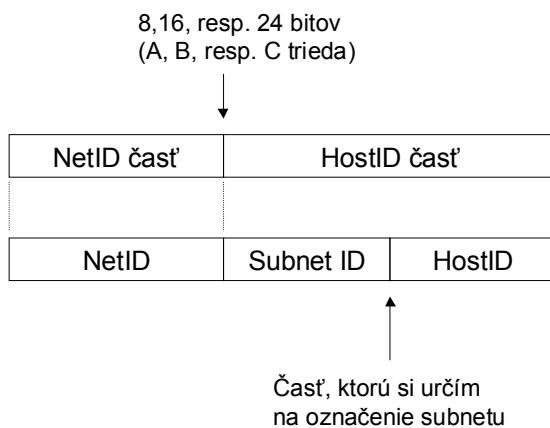
- určené na prepojenie dvoch fyzických sietí routrom, pričom obe siete používajú adresy z toho istého adresného priestoru
- má to viacero nevýhod – funguje iba pri ARP, nezahŕňa bezpečnostné pravidlá, adresy hostom aj tak treba pridelovať korektne a spravidla ručne, nedá sa použiť pre zložitejšie topológie
- proxy ARP klame stanice v jednej sieti, že on má IP adresu hosta (ktorý je v druhej sieti) a tak na ARP request odpovedá on – potom je v ARP tabuľke viacero IP adres previazaných s tou istou fyzickou adresou (adresou proxy ARP) – teoreticky všetky IP adresy z druhej siete.
- keby bola na hostoch ochrana proti spoofingu, tak to nefunguje

Subnetting

- technika na rozdelenie jedného adresného priestoru medzi viacero fyzických sietí
 - rozšírená technika, lebo bola štandardizovaná
- napr. organizácii sa prideli jeden B adresný priestor, ktorý si môže organizácia vo vnútri rozdeliť na tzv. subnety, povedzme na 254 adresných priestorov veľkosti C (po 254 hostov)
nasledujúci obrázok znázorňuje takéto rozdelenie jednej siete:

s adresami to vo všeobecnosti vyzerá nasledovne:

Inými slovami povedané, klasické A, B a C priestory prideliuje IANA, s prideleným priestorom si môžem robiť čo chcem, sám si ho rozdeľujem na menšie – ľubovoľne veľké, dokonca môžem vytvoriť aj hierarchické delenie, t.j. v predošlom obrázku by som napr. ešte mohol rozdeliť sieť 172.10.1.0 na viacero podsietí s jemnejšie delenými maskami.

Ako teda implementovať Subnetting?

- pomocou subnet masiek
- je to binárne číslo, ktoré určuje, koľko bitov z IP adresy určuje sieť a podsieť a koľko bitov určuje konkrétny host
- pre typy A, B, C sú implicitné masky 8, 16 a 24 bitové
- pre C typ je to 11111111 11111111 11111111 00000000, resp. 255.255.255.0
-
- príklad, B priestor je rozdelený na 16 subnetov, t.j. v 3-ťom Bajte vyhradím 4 bity na subnet
- pomocou tohto viem definovať tieto subnety (0000, 0001, 0010 1110, 1111)
- maska je teda 11111111 11111111 11110000 00000000, alebo inými slovami 20-bitová
- adresa hosta môže byť 172.10.53.18 (**10101100 00001010 00110101 00010010**)
 - hrubé číslice označujú adresu siete (**10101100 00001010 00110000 00000000**)
 - ostatné určujú číslo hosta 0101 00010010 (1298-my host) v **0011** (tretej) podsieti B priestoru

Dôležité!!!:

- nultá podsieť (samé nuly) a posledná podsieť (samé jednotky), t.j. v predošlom príklade podsiete **0000** a **1111** sa nepoužívajú, lebo by nebolo jasné, či **10101100 00001010 00000101 00010010**

označuje nultú podsieť alebo celý B priestor, a pri **10101100 00001010 11110101 00010010** by nebolo jasné, či broadcast má ísť iba do poslednej podsiete (16-tej v poradí) alebo do celého B priestoru (teda do všetkých podsietí). Samozrejme, v spojení s maskou by to logicky fungovalo, ale dohoda a prax je taká, že sa to **nepoužíva**. (adresy z týchto častí zostanú nepoužívané).

Formy zápisu IP adres a masiek

IP adresu je teda potrebné zapisovať vždy aj s maskou, a to v nasledovnom tvare:

- a) host: **10101100 00001010 00110101 00010010**
maska: 11111111 11111111 11110000 00000000
- b) host: 172.10.53.18 maska: 255.255.240.0
- c) host/maska: 172.10.53.18/20

Classless Inter-Domain Routin (CIDR)

- niekedy označované ako Supernetting
- je zase hra s maskami
- tu ide o spájanie viacerých C priestorov do jedného väčšieho bloku
- samozrejme, C priestory musia ísť za sebou (v binárnom zápise)
- inak povedaná, IANA mi prideli priestor, povedzme s maskou 20 bitov – tento priestor je ale podľa pôvodnej konvencie z časti začínajúcej 110xxxx ..., t.j. C-čkové priestory
- v podstate CIDR už nepozera na pôvodné „maskovanie natvrdo“ podľa A, B a C typu, jednoducho ešte zvyšný priestor prideliuje jemnejšie – presne podľa potreby.
- napr. potrebujem priestor pre 1000 hostov, C-čo mi nestačí (max254), a B-čko je prílišné plytvanie (65 tisíc). 1000 hostov binárne zapíšem do 10-tich bitov (1024), t.j. potrebujem 32-10=**22 bitovú masku**.
- podľa starej konvencie musím spojiť 4 priestory typu C

Poznámka:

Keby sa hneď od začiatku prideliovali priestory takýmto spôsobom, t.j. nie iba s pevnými maskami, ale presne podľa potreby, tak by ich dnes nebolo tak málo.

Privátne adresy:

- na šetrenie priestoru boli vyhradené tzv. privátne adresy, t.j. IP priestory, ktoré sa nevyskytujú v Internete
 - 1 priestor typu A **10.x.x.x**
 - 16 B-čkových priestorov **172.16.xx až 172.31.x.x**
 - C-čkové priestory **192.168.0.x až 192.168.255.x**
- s týmito adresami si môžem robiť čo chcem, Internet provideri by ich vôbec nemali routovať von

NAT – network address translation

- statický (one-to-one mapping), dynamický (množina na množinu) a s overloadom (väčšia množina na menšiu, resp. iba na jedinú adresu)

NAT s overloadom (Port address translation)

- to znamená, že napr. pri použití FW alebo HTTP proxy, sa všetky vnútorné adresy prekladajú na jednu, resp. iba niekoľko vonkajších, verejných adries
- takto sa celá moja sieť môže javiť ako jeden host (dosť aktívny:)
- samotná logika rozdeľovania viacerých spojení, napr. na http proxy funguje na rozlišovaní TCP portov – t.j. proxy server vie, ktoré porty sú priradené danej vnútornej IP adrese, a teda hostovi

Multicast

- doteraz sme mali unicast a broadcast
- multicast je určený na označenie určitej skupiny príjemcov
- je to D trieda IP priestorov (začína 1110) – t.j. 28 bitový priestor
- sú definované well-know multicast adresy
 - adresa 224.0.0.1 je určená ako „all hosts“ multicast address
 - 224.0.0.2 – All routers
 - 224.0.0.5 – All OSPF routers

- 224.0.0.6 -all designated OSPF routers on LAN
-
- dá sa previazať s Ethernetovým multicastom (posledných 23 bitov z IP adresy sa prilepí k Ethernetovej multicast adrese **01.00.5E.00.00.00**)
 - napr. z 224.0.0.2 sa stane 01.00.5E.00.00.02 (IP multicast adresy je dosť, dajú sa vyberať tak, aby mali spodných 23 bitov rôznych)
- v rámci jednej siete teda multicast nie je problém
- aby stanica mohla prijímať a vysielat' multicast pakety aj so stanicami v iných sieťach, musí sa stať členom skupiny – tak, že informuje svoj multicast router
- routre musia podporovať multicast, aby vedeli takéto datagramy šíriť
- cca každú minútu posielajú na 224.0.0.1 požiadavku všetkým hostom aby oznámili, o aké skupiny (D adresy) majú záujem
- každá stanica si udržuje tabuľku s príslušnosťou ku grupám
- keď router nedostane žiadne odpovede na doteraz používanú grupu, tak ju vytimeoutuje a s ostatnými routrami sa dohodne o zrušení jeho členstva
- na výmenu query/response informácií sa používa IGMP – Internet Group Management Protocol (podobný protokol ako ICMP - ale má iba query a response)
- multicast routing používa na routovanie modifikovaný routing algoritmus

ARP protokol (address resolution protocol)

- mapovanie fyzických adries s adresami vyšších vrstiev môže byť aj priame, t.j. IP adresy môžu byť previazané s fyzickými nejakou funkciou (napr. IP adresa bude vždy podčasťou fyzickej adresy). Toto je ale dosť problematické – napr. pri výmene HW sieťovej karty by bolo potrebné zmeniť aj IP adresu) – tak sa používa dynamické previazanie (dynamic binding) – príkladom je ARP.
- ARP slúži na previazanie fyzických adries a IP (t.j. virtuálnych) adries
- pri LANoch je to previazanie MAC adries s IP adresami
- **hostovi umožňuje zistiť fyzickú (MAC) adresu cieľa, aj keď pozná len jeho IP adresu**
- tento protokol má všeobecne definovaný formát, t.j. pre rôzne dlhé adresy (nie iba 8 bit MAC adresu a 32bitovú IP adresu)
-
- princíp:
 - broadcastom pošle request na všetkých s otázkou “Kto má IP adresu XY?”
 - následne dostane odpoveď – “Ja mám IP adresu XY”
 - bavia sa samozrejme na základe MAC adries – pozri obrázok:

ARP request

The screenshot displays the Wireshark interface with the following details:

No.	Time	Source	Destination	Protocol	Info
2	0.039543	jurí-mwkgbpteg8	ff:ff:ff:ff:ff:ff	ARP	who has 172.20.100.101? Tell 172.20.100.101
3	1.040963	jurí-mwkgbpteg8	ff:ff:ff:ff:ff:ff	ARP	who has 172.20.100.101? Tell 172.20.100.101
47	81.457098	Cisco_91:0a:f5	ff:ff:ff:ff:ff:ff	ARP	172.20.100.100 is at 00:09:43:91:0a:f5
51	85.502445	jurí-mwkgbpteg8	ff:ff:ff:ff:ff:ff	ARP	who has 172.20.100.100? Tell 172.20.100.101
52	85.503239	Cisco_91:0a:f5	jurí-mwkgbpteg8	ARP	172.20.100.100 is at 00:09:43:91:0a:f5

Frame 51 (42 on wire, 42 captured)

- [-] Ethernet II
 - Destination: ff:ff:ff:ff:ff:ff (ff:ff:ff:ff:ff:ff)
 - Source: 00:60:97:12:7e:2e (00:60:97:12:7e:2e)
 - Type: ARP (0x0806)
- [-] Address Resolution Protocol (request)
 - Hardware type: Ethernet (0x0001)
 - Protocol type: IP (0x0800)
 - Hardware size: 6
 - Protocol size: 4
 - opcode: request (0x0001)
 - Sender MAC address: 00:60:97:12:7e:2e (00:60:97:12:7e:2e)
 - Sender IP address: 172.20.100.101 (172.20.100.101)
 - Target MAC address: 00:00:00:00:00:00 (00:00:00:00:00:00)
 - Target IP address: 172.20.100.100 (172.20.100.100)

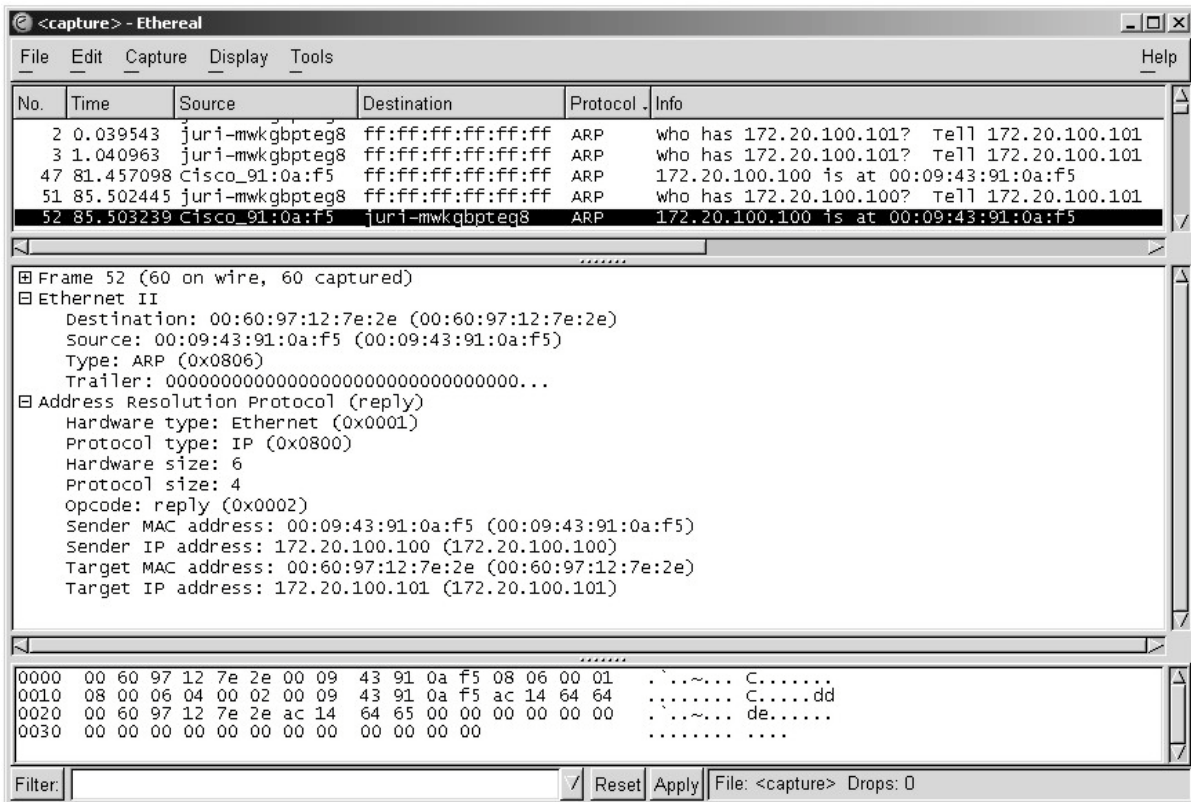
Hex dump:

```

0000  ff ff ff ff ff ff 00 60 97 12 7e 2e 08 06 00 01  .....
0010  08 00 06 04 00 01 00 60 97 12 7e 2e ac 14 64 65  .....de
0020  00 00 00 00 00 00 ac 14 64 64  .....dd

```

ARP reply

- samozrejme, toto sa nerobí pred každým vysielaním paketu na danú IP
- každý host si drží cache – jednotlivé položky po určitý čas (timeouts)
- keď niekomu odpovie, tak si aj jeho pridá do cache (lebo s ním asi niečo bude chcieť)
- rovnako si ostatní môžu updatovať tabuľky na základe info z broadcast requestov
- aj z obrázkov vidno, že ARP je implementované priamo nad linkovou vrstvou, v Ethernet VII rámci má type 0806 hexa, ostatné polia sú tiež zrejme z obrázku

RARP protokol*(reverse address resolution protocol)*

- pre diskless stanice na zistenie ich IP adresy
- takáto stanica pri bootovaní pošle RARP request broadcastom s otázkou “mám takúto MAC adresu. Akú je moja IP adresa”
- v sieti fungujú RARP servery (kvôli redundancii aj viaceru), ktoré to vedia (majú tabuľky MAC-IP) a aj odpovedia danej stanici
- aby zas ale nebolo veľa odpovedí na jeden request, tak RARP server je PRIMARY iba pre určitú skupinu staníc, - ostatné sú BACKUP a odpovedajú iba keď sa stanica pýta druhý krát (asi jej primárny neodpovedal)
- formát správ je rovnaký ako u ARP, RARP request má Operation =3, response=4.

nevýhodou je, že sa používa limited broadcast (samé 1-ky) na dosiahnutie RARP servera – ten teda musí byť na lokálnej sieti (lebo 1-kový broadcast sa neroutuje mimo sieť).

Preto existuje BOOTP protokol (bootstrap protocol), ktorý už používa UDP správy, vie navyše poslať image pre diskless machine, IP default routra a subnet mask.

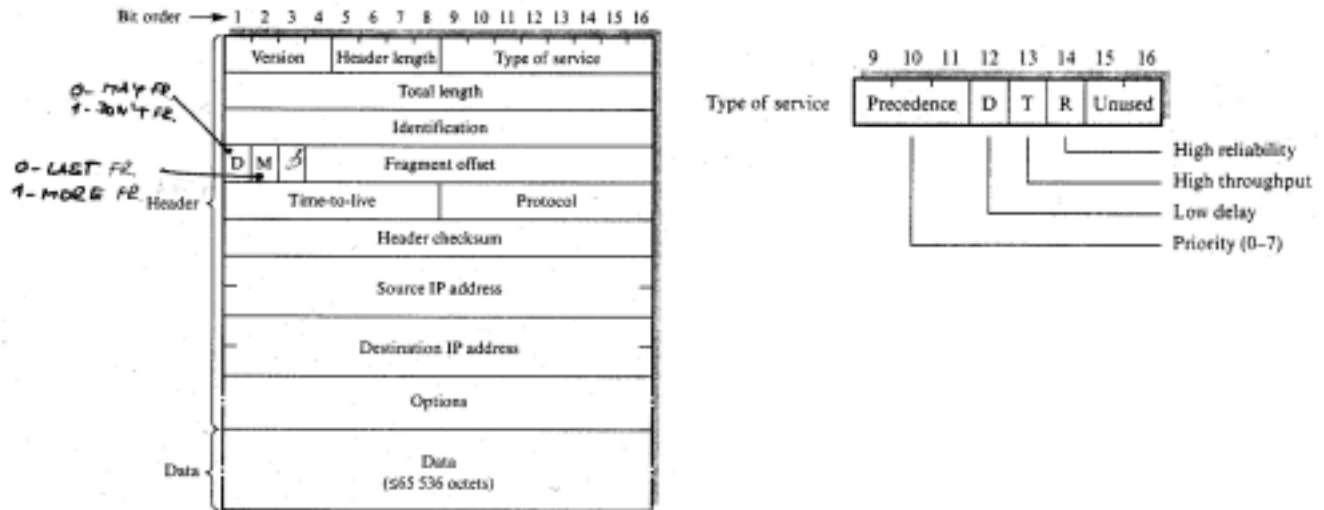
Na BootP protokole je založený DHCP, ktorý navyše poskytuje automatickú alokáciu adresného priestoru a ďalšie options. Je spätne kompatibilný s BootP clientmi.

IP protokol

Internet protocol

- jeden z dvoch hlavných protokolov pri internetworkingu (podľa neho aj názov pre celú rodinu TCP/IP)
- do RM OSI ho možno zaradiť do tretej vrstvy - sieťovej
- tento protokol spája rôzne druhy fyzických sietí a vytvára jednu virtuálnu sieť
- sám o sebe poskytuje iba nespoľahlivú, nespojovanú – connectionless službu s prepájaním paketov
- funčne sa to podobá na poštu – pošle veľa samostatných obálok, ale nezaručí kadiaľ ich doručí, kedy ich doručí, v akom poradí ich doručí a či ich vôbec doručí
- PDU pri IP je IP datagram (alebo IP paket)

formát IP datagramu

príklad IP datagramu

The screenshot shows a Wireshark capture of an IP datagram. The packet list pane shows a packet of type IP (0x0800) with source address 172.20.100.100 and destination address 224.0.0.2. The packet details pane shows the following information:

- Internet Protocol:** Src Addr: 172.20.100.100 (172.20.100.100), Dst Addr: 224.0.0.2 (224.0.0.2)
- version: 4
- header length: 20 bytes
- Differentiated Services Field: 0x00 (DSCP 0x30: Class Selector 0; ECN: 0x00)
- 1100 00.. = differentiated services codepoint: class selector 0 (0x30)
- 0,0 = ECN-capable transport (ECT): 0
- 0,0 = ECN-CE: 0
- Total Length: 48
- identification: 0x0000
- Flags: 0x00
- ..0. = Don't fragment: Not set
- ..0. = More Fragments: NOT set
- Fragment offset: 0
- Time to live: 2
- Protocol: UDP (0x11)
- Header checksum: 0xc782 (correct)
- Source: 172.20.100.100 (172.20.100.100)
- Destination: 224.0.0.2 (224.0.0.2)
- User Datagram Protocol, Src Port: 1985 (1985), Dst Port: 1985 (1985)
- Source port: 1985 (1985)
- Destination port: 1985 (1985)
- Length: 28
- checksum: 0x8f01 (correct)
- Cisco Hot Standby Protocol

The packet bytes pane shows the raw data in hexadecimal and ASCII format.

jednotlivé polia:

- verzia – teraz IPv4
- udáva dĺžku hlavičky v 32 bitových slovách (bežný header má 20Byteov – t.j. je tam 5 (na obrázku vyčiernené 45 – verzia 4, a dĺžka hlavičky 5x32bitov = 5x4Bajty = 20Bajtov)
- ďalšie pole je pre QoS (quality of service)
 - pôvodne Type of Service
 - Precedence (8 prioritných úrovní)

Precedence	D	T	R	Not used
------------	---	---	---	----------

 - 000 – normal
 -
 - 111 – network control
 - D (delay), T (throughput), R (reliability) – pomoc (tip) pre routre pri rozhodovaní, kadiaľ daný paket routovať
 - teraz Differentiated Service Codepoint **DSCP** (používa 6 bitov)
 - xxxx0 – standard action
 - xxxx11, xxxx01 experimental, local use

DSCP pole (6 bitov)	Not used
---------------------	----------
 - default hodnota – 000000
 - určuje rôzne triedy kvality služieb – používané hlavne pri traffic shapingu, spätne kompatibilné s IP precedence
 - na cisco
 - 8 tried - xxx**000** class selector – plná spätná kompatibilita s IP precedence
 - 1 trieda - **101110** – expedited forwarding – na úrovni IP precedence 5
 - 12 tried - **001dd0** až **100dd0** Assured Forwarding (prvé 3 bity na úrovni IP precedence 1 až 4, dd – 3 úrovne pravdepodobnosti zahodenia paketu (01,10,11), t.j. najhoršia je AF13 (001110 – IP prec. iba 1, pravdepodobnosť zahodenia 3)
- Total length
 - 16 bitov –teda max veľkosť IP datagramu je 65535 oktetov
 - (samozrejme platí len pre túto verziu IPv4)
 - takéto datagramy sú encapsulované do rámcov, na Ethernete je to max. 1500B (pri SNAP a IEEE 802.3 je to ešte menej - 1492B), t.j. bude potrebné datagram rozsekať na tzv. fragmenty – tento proces sa volá **fragmentácia**
 - opačný proces – skladanie – **reassembly** of fragments
 - na celý proces sú potrebné polia Identification, Flags a Fragment offset
 - Offsety sú udávané v násobkoch 8-ich oktetov
- Identification
 - jedinečné číslo na identifikáciu datagramu, resp. fragmentov
- Flags 3 bity, D (=1) – do not fragment, M (=1) – more fragments to come
- Fragment offset v 8-iciach oktetov (v 32 bitových jednotkách)
- Time to live
 - každý router pri prechode dekrementuje o 1, príp. viac pri čakaní vo fronte
 - keď je hodnota TTL rovná nule, tak router takýto paket zahodí a zdroju pošle ICMP správu
 - je to ochrana proti nekonečnému cykleniu, resp. blúdeniu paketu sieťou
 - používa sa pri traceroute – posielam ICMP ping, začínam s ttl = 1
- Protocol – na určenie protokolu vyššej vrstvy (UDP=17, TCP=6, ICMP=1, OSPF=89)
- Header checksum
 - na overenie neporušenosti **hlavičky (iba hlavičky!)**
 - IP protokol **neoveruje neporušenosť datovej časti** – ponechané na vyššiu vrstvu
 - prepočítava sa na každom routri – lebo každý zmení TTL (a niekedy aj iné polia)
- Destination a Source address
 - 32 bitové adresy zdroja a cieľa
 - nemenia sa počas celého prechodu sieťou
- IP Options
 - sú to doplnky pre ladenie siete, testovanie a security(v IPv4 nepoužiteľné)
 - majú rôzne dĺžky, musí byť zarovnané na 32bitové časti – kvôli tomu padding
 - hlavička môže byť dlhá max. $2^4 \times 32 = 16 \times 8B = 64B$, t.j. na options zostáva 59bajtov –rel.málo
 - dá sa definovať, či pri fragmentácii sa options majú kopírovať do každého fragmentu, alebo iba do prvého
 - **record route options**

- každý router pridá do hlavičky svoju IP adresu, pokiaľ tam ešte je miesto – ak nie, tak už datagram len forwardne ďalej
- **source route options**
 - paket si nesie info, cez ktoré routre má ísť
 - dve formy – striktnú (musí ísť iba cez definované routre – medzi nimi nič), a loose source routing – musí prejsť cez definované routre, ale medzitým aj cez iné
- **timestamp option**
 - každý router po ceste (príp. len špecifikované) pridá časovú značku, podľa podoptions aj svoju IP

ICMP protokol

- internet control message protocol
- slúži na posielanie riadiacich správ
- ICMP je encapsulovaný do IP datagramu (Protocol code 0x01)

formát ICMP správy

0	8	16	31
TYPE	CODE	CHECKSUM	
Podľa daného typu a kódu			

- základné
 - ping - Echo request (type=8), Echo reply (type=0)
 - Destination unreachable (type=3)
 - network unreachable (code=0)
 - host unreachable (code=1)
 - port unreachable (code=3)
 - fragmentation needed and DF set (code=4)
 - source route failed (code=5).....
 - Redirect (type=5)
 - Time exceeded for a datagram (type=11)
 - Address mask request (type=17), address mask reply (type=18)

ICMP echo request (ping)

The screenshot displays the Wireshark interface for a network capture. The packet list pane shows several ICMP packets, with frame 7 highlighted as an Echo (ping) request. The packet details pane for frame 7 shows the following structure:

- Ethernet II
 - Destination: 00:09:43:91:0a:f5 (00:09:43:91:0a:f5)
 - Source: 00:60:97:12:7e:2e (00:60:97:12:7e:2e)
 - Type: IP (0x0800)
- Internet Protocol, Src Addr: 172.20.100.101 (172.20.100.101), Dst Addr: 172.20.100.100 (172.20.100.100)
 - Version: 4
 - Header length: 20 bytes
 - Differentiated Services Field: 0x00 (DSCP 0x00: Default; ECN: 0x00)
 - 0000 00.. = Differentiated Services Codepoint: Default (0x00)
 -0. = ECN-Capable Transport (ECT): 0
 -0. = ECN-CE: 0
 - Total Length: 60
 - Identification: 0x004e
 - Flags: 0x00
 - .0.. = Don't fragment: Not set
 - ..0. = More fragments: Not set
 - Fragment offset: 0
 - Time to live: 128
 - Protocol: ICMP (0x01)
 - Header checksum: 0x1981 (correct)
 - Source: 172.20.100.101 (172.20.100.101)
 - Destination: 172.20.100.100 (172.20.100.100)
- Internet Control Message Protocol
 - Type: 8 (Echo (ping) request)
 - Code: 0
 - Checksum: 0x3d5c (correct)
 - Identifier: 0x0200
 - Sequence number: 0e:00
 - Data (32 bytes)

The packet bytes pane shows the raw data in hexadecimal and ASCII:

```

0000 00 09 43 91 0a f5 00 60 97 12 7e 2e 08 00 45 00  ..C....  ....E.
0010 00 3c 00 4e 00 00 80 01 19 81 ac 14 64 65 ac 14  .<.N...  ....de..
0020 64 64 08 00 3d 5c 02 00 0e 00 61 62 63 64 65 66  dd.,=\..  ..abcdef
0030 67 68 69 6a 6b 6c 6d 6e 6f 70 71 72 73 74 75 76  ghijklmn  opqrstuv
0040 77 61 62 63 64 65 66 67 68 69                    wabcdefg  ht
  
```

ICMP echo reply (ping odpoveď)

Filter: Reset Apply Destination (ip.dst)

- rozdiel je v ICMP type (request má 8, reply 0)
- majú rovnaké sequence number

ICMP – destination unreachable

Filter: Reset Apply File: <capture> Drops: 0